

Utdannings-
direktoratet

Standpunktbedømmelse – hva gir gode rammer for lærerne?

Bedømmelseskonferanse for videregående opplæring 14. september 2023

Trude Saltvedt og Hedda Huse

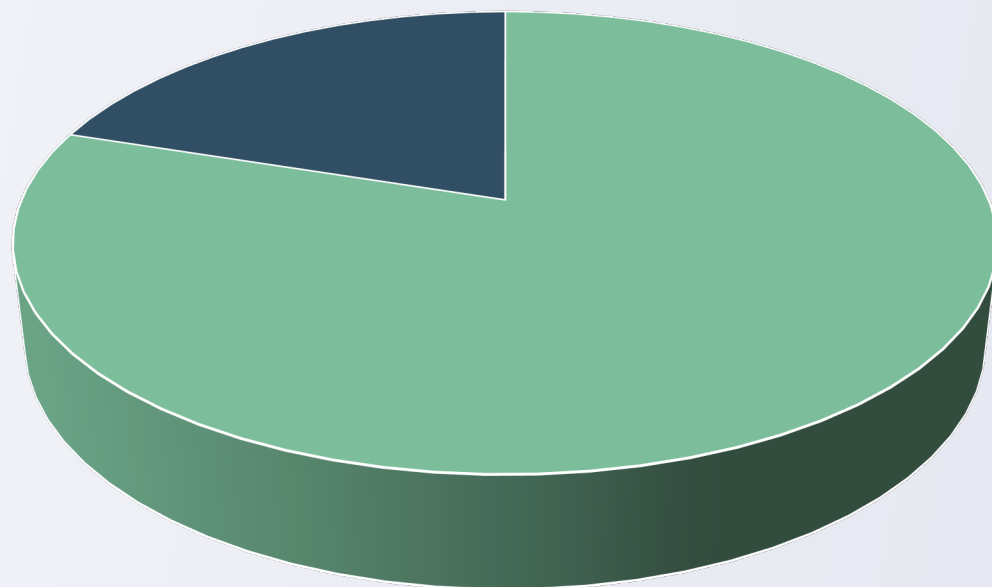
Hva skal vi snakke om?

- Informere om en utredning Udir jobber med, i samarbeid med bl.a. lærerorganisasjonene
- Få innspill fra dere:

I hvilken grad stemmer disse beskrivelsene med deres erfaringer?

Hvorfor sette standpunkt på agendaen?

Antall karakterer på elevenes vitnemål

■ Standpunkt ■ Eksamen

Hvorfor sette standpunkt på agendaen?

Over halvparten av lærerne mener fagfornyelsen har bidratt til endringer i klasserommet, med vekt på tverrfaglige tema, dybdeløring og generell kjennskap til LK20. Svarene er ganske like i de fire fagene det er spurt om, men musikk lærere er litt mer positive og har tatt i bruk innholdet i større grad enn andre lærere. Flertallet støtter reformen, men noen er likevel kritiske til deler av innholdet, blant annet at kompetansemålene oppleves som for generelle. Der noen savner mer struktur og styring, er det flere som opplever at innholdet gir stor grad av frihet.

Lærerne mener fagfornyelsen har bidratt til endringer i undervisningen

Over halvparten av lærerne mener fagfornyelsen har bidratt til endringer i undervisningen, en av fire svarer i stor grad. I underkant av en fjerdedel svarer at fagfornyelsen har bidratt i liten eller ingen grad, men det er samtidig flere som kommenterer at den ikke representerer en vesentlig endring fra tidligere praksis. Det har skjedd endringer i undervisningsplanleggingen ved at lærerne legger vekt på tverrfaglighet og dybdeløring.

Koronapandemien, manglende tid og mangel på læremidler har hemmet innføringen

Resultatene viser at det er bred støtte til reformen, men at det kan være begrensede faktorer i den praktiske gjennomføringen. Koronapandemien, manglende tid og mangel på egnede læremidler trekkes fram som de vanligste faktorene som hemmer innføringen av fagfornyelsen. Mangel på læremidler kan også oppleves som en utfordring.

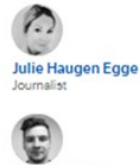
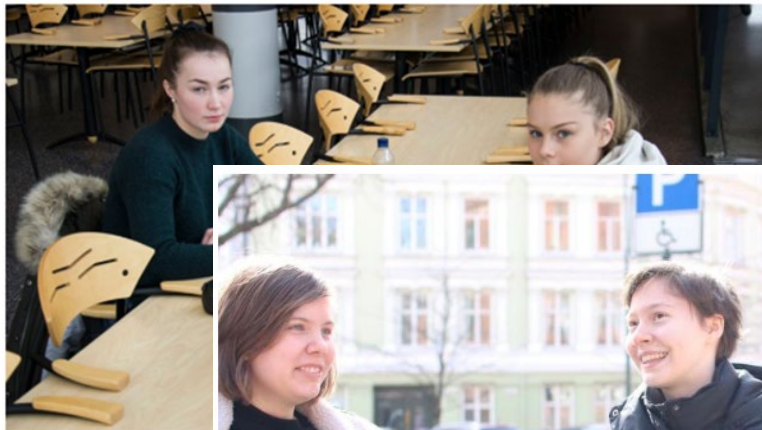
Et godt og aktivt profesjonsfaglig fellesskap, og en aktiv, støttende og kompetent ledelse er viktige faktorer som fremmer innføringen av fagfornyelsen. Skoleeiers støtte er viktig for skoleledelsen, og skoleledelsen spiller en viktig rolle for å støtte det lokale profesjonsfellesskapet.

Profesjonsfellesskapet på skolene er viktig for å fremme kunnskap og kompetanse

Hvorfor sette standpunkt på agendaen?

Elever har ulik tilgang på hjelpemidler under eksamen - krever endring

Videregåendeelever i Norge har ulik tilgang på hjelpemidler og kilder under eksamen. Lærere, elever og sensorer ønsker at staten tar tak og skaper en felles og rettferdig ordning for hele landet.

Julie Haugen Egge
Journalist

Verken Signe Kjesbu Ottersland
ulike hjelpemidler enn dem selv.
FOTO: ØISTEIN FALCH/NRK

Foto: Julie Kalveland

VIS BILDETEKST

Eksamen får strykarakter

Eksamensordningen i den videregående skolen er dyr, tidkrevende og urettferdig, mener sentrale forskere og skolefolk.

**Toppkarakterene
har drysset over
elevene - tross mye
klasseromsfravær
og hjemmeskole.**

Hva gjør Udir på sluttvurderingsfeltet?

- *Forvalter regelverk inkl. læreplaner*
- *Støtte- og veiledningsressurser, videreutdanning*
- *Utvikler sentralt gitt eksamen*
- *Styrke kunnskapsgrunnlag*
- *Utredning, utprøvinger og forsøk*

Dialog om standpunktvurderingen

- Få økt innsikt og grunnlag for et langsiktig arbeid:
 - *Hva skal til for at ordningen skal være god over tid?*
 - *Har vi en felles forståelse av hvor «skoen trykker»?*
- Utforskende tilnærming

Hvilke styrker har standpunktvurderingen?

- Lokalt ansvar og tillit til lærerprofesjonen
- Bredt vurderingsgrunnlag og sammenheng med opplæring og underveisvurdering
- Kjennskap til eleven (over tid)
- Faglig skjønn innenfor felles tolkningsrammer
- Faglærers doble rolle

Summing med sidemannen...

Er disse beskrivelsene gjenkjennelige? Er det noe mangler?

(4-5 min)

Underveis- og
standpunktvurdering
henger tett sammen

Noen overordnede utfordringsområder

Behov for mer kunnskap

Behov for å styrke kompetansen på standpunktvurdering

Ulike rammebetingelser i fag

Behov for tydeligere rammer for tolkningsfellesskap

Behov for å tydeliggjøre hva kvalitet kan handle om

Noen utfordringsområder

Behov for mer kunnskap

Behov for å styrke kompetansen på standpunktvurdering

Ulike rammebetingelser i fag

Behov for tydeligere rammer for tolkningsfellesskap

Behov for å tydeliggjøre hva kvalitet kan handle om

Noen utfordringsområder

Behov for mer kunnskap

Behov for å styrke kompetansen på standpunktvurdering

Ulike rammebetingelser i fag

Behov for tydeligere rammer for tolkningsfellesskap

Behov for å tydeliggjøre hva kvalitet kan handle om

Noen utfordringsområder

Rammer som kan påvirke praksis: :

- Timetallet i faget
- Antall standpunktkarakterer i faget
- Antall elever faglærer skal sette standpunktkarakterer på
- Om faget har eksamen eller ikke
- Få lærere/lite fagmiljø i skolen, kommunen, nasjonalt – færre å samarbeid med og mindre tilgjengelige støtteressurser?

Noen utfordringsområder

En rettferdig og likeverdig standpunktvurdering stiller krav til at faglærere som setter karakterene har en relativ lik forståelse av læreplanen, av hva som kjennetegner den kompetansen som beskrives gjennom kompetansemålene, og hva som forventes av elevene (Meld.St. nr. 28 (2015-2016)).

Noen utfordringsområder

Behov for mer kunnskap

Behov for å styrke kompetansen på standpunktvurdering

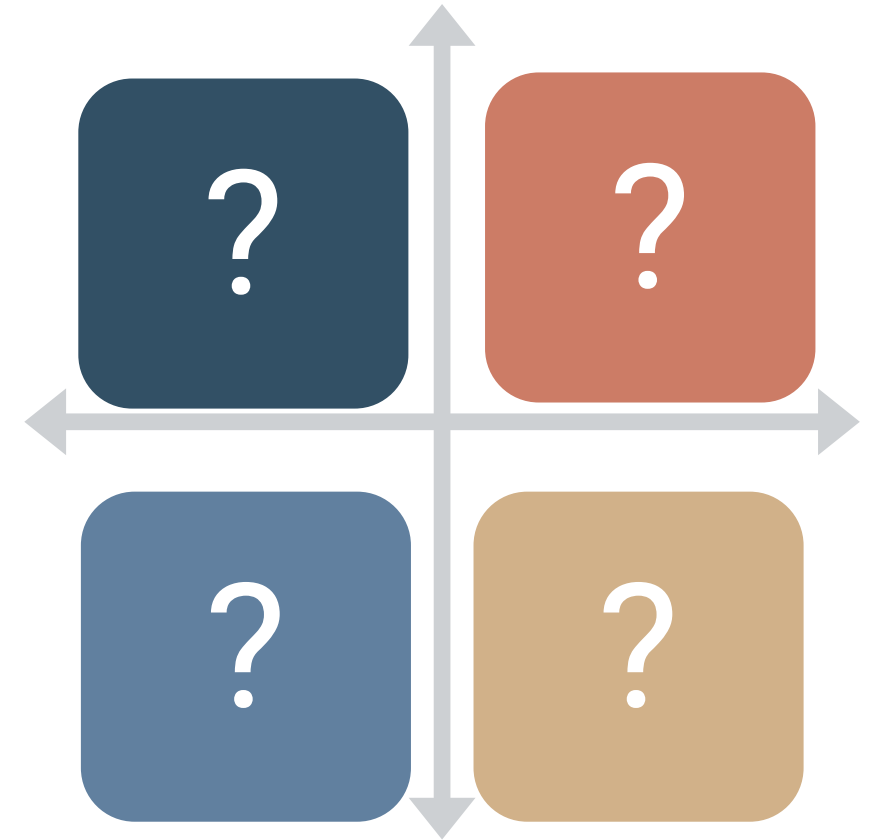
Ulike rammebetingelser i fag

Behov for tydeligere rammer for tolkningsfellesskap

Behov for å tydeliggjøre hva kvalitet kan handle om

Hva kan kvalitet i standpunktvurdering handle om?

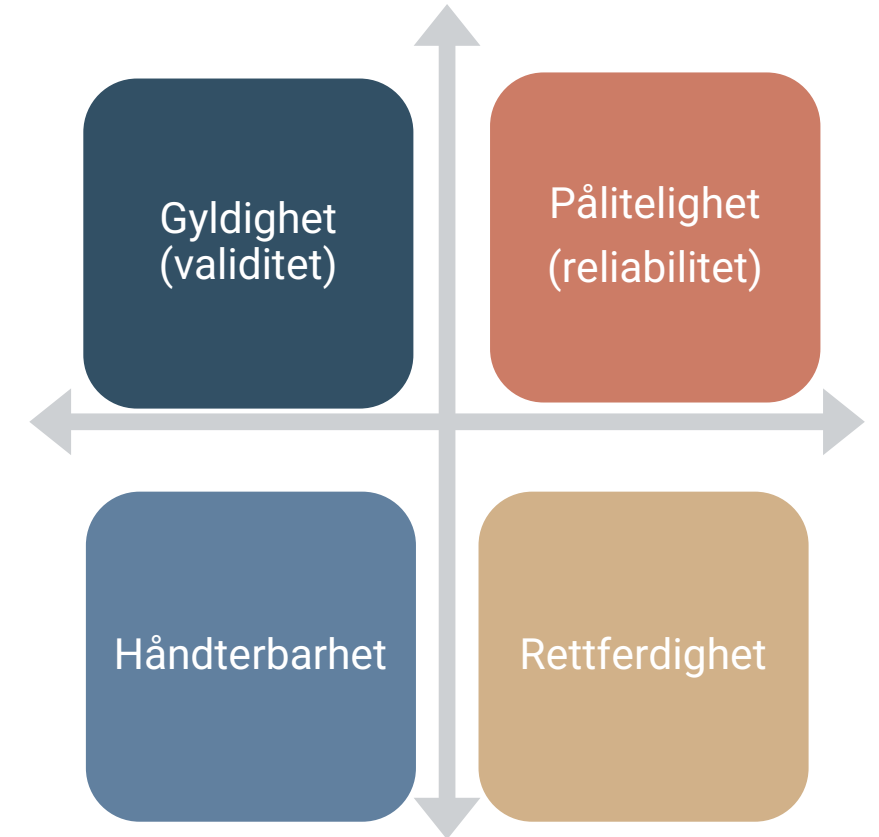
- Lite diskutert hva kvalitet i standpunkt innebærer og betyr i praksis.
- Ulik praksis og forskjeller kan oppleves urettferdig.
- Læreplan og regelverk ligger til grunn, er det behov for flere «knagger» eller felles referanseramme utover dette?

Noen problemstillinger....

Sentrale kvalitetskriterier i sluttvurderingen

- Hvordan skal disse forstås når det gjelder standpunktvurderingen?
- Er det noen av kriteriene som har større betydning i standpunktvurderingen?
- Er det andre perspektiver som kan være relevante for å beskrive kvalitet i standpunktvurderingen?

Er disse utfordringsområdene gjenkjennelige?

Behov for mer forskning på feltet

Behov for å styrke kompetansen på standpunktvurdering

Ulike rammebetingelser i fag

Behov for tydeligere rammer for tolkningsfellesskap

Behov for å tydeliggjøre hva kvalitet i standpunktvurdering kan handle om – Hva som kjennetegner en god standpunktvurdering?

Summe med sidemannen

- Kjenner dere igjen utfordringsbildet som er beskrevet?
- Hvilke av utfordringsområdene opplever dere som viktigst å ta tak i?

Kjapp tilbakemelding....

Hvilke av utfordringsområdene opplever dere som viktigst å ta tak i?

Prioriter de to viktigste.

Gå inn på menti.com

Kode: 77 66 96

Utfordringsområdene

- Behov for mer kunnskap
- Behov for å styrke kompetansen på standpunktvurdering
- Ulike rammebetingelser i fag
- Behov for tydeligere rammer for tolkningsfellesskap
- Behov for å tydeliggjøre hva kvalitet kan handle om

Vi ønsker gjerne din tilbakemelding i questback

- **Er du enig i beskrivelsen av styrker ved standpunktvurderingen?** (Svaralternativ: ja, delvis, nei, vet ikke)
Hva bør eventuelt føyes til eller nedtones? (Åpen svarboks)
- **Kjenner du igjen utfordringsområdene som er beskrevet?** (Svaralternativ: ja, delvis, nei, vet ikke)
Hva bør eventuelt føyes til eller nedtones? (åpen svarboks)
- **Utfra din erfaring, hva er det mest utfordrende ved å sette en rettferdig standpunktkarakter?** Nevn de tre viktigste faktorene.

Ressurser og kunnskapsgrunnlag på Udir.no

Støtteressurser

- [Underveis- og standpunkt vurdering](#)
- [Veiledende kjennetegn på måloppnåelse \(LK2020\)](#)
- [Læreplanvisningen - en ressurs i seg selv](#)
- [Planleggingsverktøy for opplæring](#)
- [Kompetansepakke – Innføring av nytt læreplanverk](#)
 - Inkl. egen vurderingsmodul (modul 6)

Kunnskapsgrunnlag

- [Sluttrapport – vurdering-for-læring satsningen \(Udir\)](#)
- [Standpunkt vurdering i skolen – en beskrivelse av nåsituasjonen \(Udir\)](#)
- [Kunnskapsoversikt om standpunkt vurdering \(NTNU\)](#)
- [Nordisk sluttvurdering – like utdanningssystemer, men ulike sluttvurderinger \(NIFU\)](#)
- [Kunnskapsgrunnlag for evaluering av eksamensordningen \(Eksamensgruppa\)](#)
- [Vurderinger og anbefalinger om fremtidens eksamen \(Eksamensgruppa\)](#)
- [Sensorreliabilitet på skriftlig eksamen i videregående opplæring \(UiO\)](#)

Takk for oss!

